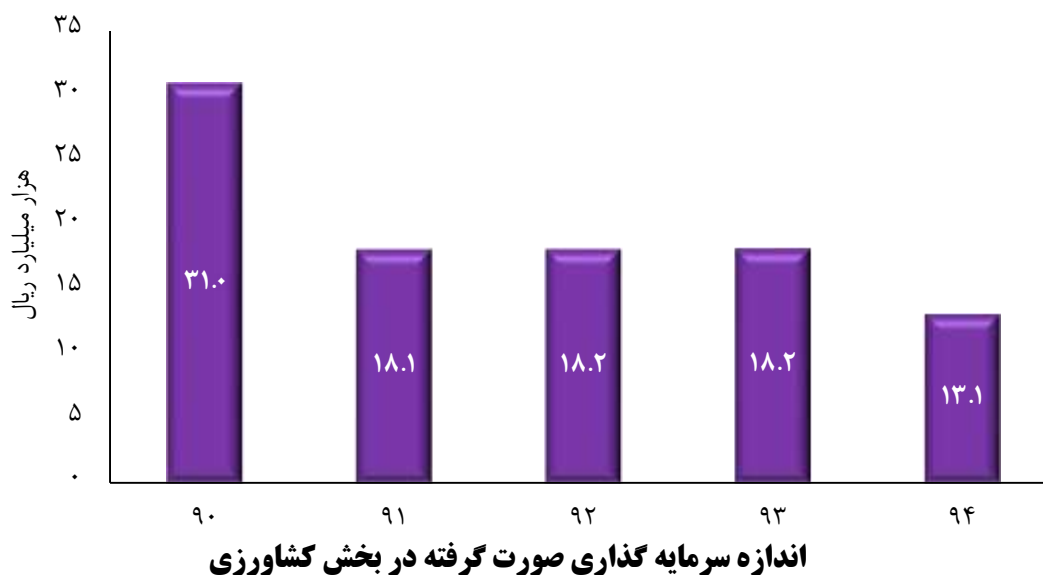

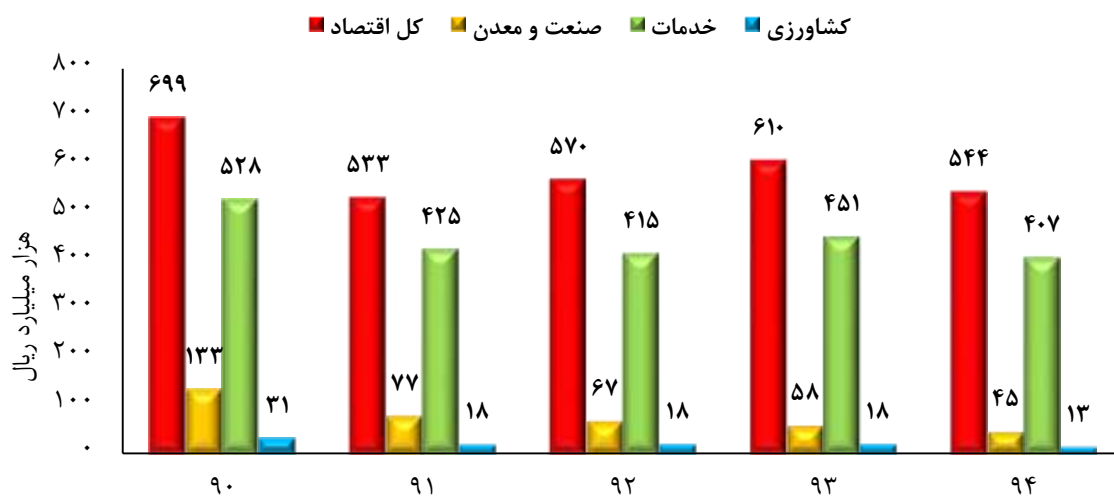
معرفی و تبیین ضرورت ایجاد دفتر ملی اطلاع رسانی سرمایه گذاری بخش کشاورزی

مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران در نظر دارد با توجه به اهمیت سرمایه گذاری در بخش کشاورزی و بهره‌مندی اندک این بخش از تشکیل سرمایه در اقتصاد و در راستای تبصره بند (الف) ماده ۱ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، مقدمات ایجاد نهادی با عنوان «دفتر ملی اطلاع رسانی سرمایه گذاری در بخش کشاورزی» را فراهم نماید تا از این طریق جریان سرمایه بخش خصوصی را به سمت بخش کشاورزی سوق داده و در جهت پروژه‌های بهره‌ور و اقتصادی در این بخش هدایت نماید. این دفتر با هدف تأمین فضای اطلاع رسانی شفاف و کمک به ذینفعان بخش کشاورزی به منظور توسعه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی ایجاد می‌شود و در تأمین اطلاعات بر دو محور برخورداری از گروه مشاوره قوی و مجرب و برقراری پیوند مناسب با کلیه مراکز و نهادهای مرتبط استوار می‌باشد.

بنابر آخرین آمار انتشار یافته از سوی بانک مرکزی، اندازه سرمایه گذاری صورت گرفته در بخش کشاورزی در سال ۹۴ معادل ۱۳۱۲۲ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال گذشته به مقدار قابل توجهی معادل ۲۷/۹- درصد کاهش یافته است. در دو سال قبل یعنی سال‌های ۹۳ و ۹۲ نیز سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی از رشد بسیار اندکی معادل ۰/۲ درصد برخوردار بوده است در حالیکه در سال ۹۱ مشابه سال جاری (۹۴) با کاهش ۴۱/۴ درصدی مواجه بوده است. این امر نشان می‌دهد و وضعیت سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی در شرایط نامساعدی قرار دارد.

شرایط نامساعد سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی جدای از وضعیت نابسامان سرمایه‌گذاری کشور نیست و تا حدود زیادی متأثر از شرایط کلی حاکم بر اقتصاد کشور می‌باشد. به طوریکه طبق آمار رسمی بانک مرکزی میزان سرمایه‌گذاری در کل کشور در سال ۹۴ با ۱۱ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۵۴۴۳۹۶ میلیارد ریال رسیده است. رشد سرمایه‌گذاری در اقتصاد طی سال‌های ۹۱، ۹۲ و ۹۳ نیز به ترتیب ۲۳/۸-، ۷ و ۶/۹ درصد بوده است که به لحاظ روند نشان می‌دهد تغییرات سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی همسو با تغییرات کل سرمایه‌گذاری در اقتصاد است هر چند به لحاظ کمی وضعیت در کل اقتصاد به مراتب بهتر از بخش کشاورزی است. فعالیت‌های کشاورزی به دلیل ماهیت ریسکی و نامطمئنی که دارند و بازده پایین سرمایه‌گذاری، در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی جذابیت کمتری در جلب سرمایه دارند. میزان رشد سرمایه‌گذاری در هر یک از بخش‌های صنعت و خدمات در سال ۹۴ به ترتیب معادل ۲۲- و ۹/۷- درصد بوده است. روند تغییرات سرمایه‌گذاری در سال‌های اخیر نشان می‌دهد همه بخش‌های اقتصادی در دو سال ۹۱ و ۹۴ شرایط بدی را به لحاظ جذب سرمایه تجربه کرده‌اند و با رشدهای منفی شدیدی مواجه بوده‌اند.

اندازه سرمایه‌گذاری صورت گرفته در بخش‌های اقتصاد

سال ۱۳۹۱ برای اقتصاد ایران سال دشواری بود. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی کشور از ۴/۳ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۶/۸- درصد در سال ۱۳۹۱ کاهش یافت و در مقابل، نرخ تورم از ۲۱/۵ درصد به ۳۰/۵ درصد در سال ۱۳۹۱ افزایش پیدا کرد. این شرایط به میزان سرمایه‌گذاری به ویژه در بخش کشاورزی تأثیر قابل توجهی گذاشت و منجر به کاهش آن شد. این شرایط در سال ۹۲ نیز با بهبود در رشد اقتصادی (۱/۹- درصد) و افزایش تورم (۳۴/۷ درصد) استمرار یافت. اما سال ۹۳ به طور مشخص اقتصاد از رکود خارج و به رشد اقتصادی ۳

درصدی رسید و تورم به کمتر از نصف (۱۵/۶ درصد) تقلیل یافت. طی سال‌های ۹۲ و ۹۳ میزان سرمایه‌گذاری در یک ثبات نسبی هر چند اندک قرار گرفت به طوری‌که تشکیل سرمایه در اقتصاد در این دو سال ۷ درصد و در بخش کشاورزی ۰/۲ درصد رشد یافت. در واقع بهبود شرایط اقتصاد تأثیر مثبتی بر سرمایه‌گذاری گذاشت اما سهم‌بری بخش کشاورزی از بهبود نسبی شرایط بسیار اندک بود به طوری‌که سهم بخش کشاورزی از تشکیل سرمایه در این مدت به طور متوسط ۳/۱ درصد بوده است درحالی‌که سهم بخش‌های صنعت و خدمات به ترتیب ۱۰/۶ و ۷۳/۴ درصد بوده است.

در سال ۹۴ اگرچه تورم به سیر نزولی خود ادامه داد و به ۱۱/۹ درصد رسید اما اقتصاد مجدداً وارد فاز رکود شد و رشد منفی ۲/۴ درصدی را تجربه کرد. میزان تشکیل سرمایه در اقتصاد و در بخش کشاورزی نیز به ترتیب ۱۰/۷ و ۲۷/۹ درصد کاهش یافت. به عبارت دیگر سال ۹۴ همزمان با کاهش تورم، شاهد کاهش چشمگیر سطح سرمایه‌گذاری و در نتیجه کاهش اندازه تولید و ورود مجدد اقتصاد به رکود بود. بنابر گزارش‌های کارشناسی بانک مرکزی، رشد اقتصادی منفی در این سال (۹۴) در پی کاهش قابل ملاحظه قیمت نفت در سال گذشته (۹۳) در بازارهای جهانی می‌باشد. از آنجایی که بخش عمده سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران از سوی دولت صورت می‌پذیرد با افت قیمت جهانی نفت، درآمدهای دولت و به دنبال آن بودجه عمرانی به شدت کاهش یافته و منجر به افت سرمایه‌گذاری می‌شود. این مسئله بار دیگر بر نقطه ضعف اقتصاد کشور که متکی به درآمدهای نفتی است، تأکید می‌کند. از برایند وقایع پیش آمده می‌توان دریافت بهبود شرایط اقتصادی اگرچه منجر به بهبود سطح سرمایه‌گذاری می‌شود اما سهم بخش کشاورزی در مقایسه با سایر بخش‌ها قابل توجه نمی‌باشد درحالی‌که تضعیف اقتصاد و رکود، بخش کشاورزی را به لحاظ جذب سرمایه مشابه و در بعضی مواقع بیشتر از سایر بخش‌ها متأثر می‌سازد. به عبارت دیگر بخش کشاورزی در جذب سرمایه خصوصی با چالش جدی‌تری در مقایسه با سایر بخش‌ها مواجه بوده و به شدت متکی به سرمایه‌گذاری دولتی است. از سوی دیگر بخش کشاورزی علی‌رغم برخورداری کمتر از سرمایه‌گذاری در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصادی، در برابر شرایط رکود اقتصادی مقاومت بیشتری داشته و از رشد اقتصادی مثبت ۴ درصدی در سال ۹۴ برخوردار بوده است لذا اهمیت حمایت از این بخش را بیش از پیش نمایان می‌سازد. در این سال رشد اقتصادی بخش‌های صنعت و خدمات به ترتیب ۶/۱- و ۲/۳- درصد و رشد اقتصادی کل کشور ۲/۴- درصد بوده است. از همین رو ضرورت ایجاد می‌کند ورود و جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی به بخش کشاورزی مورد توجه جدی قرار گیرد و سازوکارهای لازم در این خصوص اندیشیده شود. این در حالی است که اندک اشتیاقی که از جانب بخش خصوصی برای ورود سرمایه (داخلی و خارجی) به بخش کشاورزی وجود دارد به دلیل عدم دسترسی به بسته‌های سرمایه‌گذاری مناسب و

پیشنهادات مشخص در این زمینه، بدون پاسخ باقی مانده و جریان سرمایه به سمت سایر بخش‌های اقتصادی سوق می‌یابد.

مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران یکی از علل اصلی تمایل اندک سرمایه‌گذاران بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی را عدم آگاهی و شناخت ایشان از فرصت‌ها و پتانسیل‌های سرمایه‌گذاری در این بخش می‌داند. فرصت‌های نهفته‌ای که اگر به درستی شناسایی و در قالب پروژه‌های اقتصادی و سودآور معرفی و پیشنهاد شوند می‌تواند منجر به هدایت جریان سرمایه‌های داخلی و خارجی به بخش کشاورزی خواهد شد. دستیابی به فرصت‌های سرمایه‌گذاری مناسب و پر کردن خلأ اطلاعاتی موجود در این زمینه مستلزم برقراری پیوند مناسب بین ایده‌پردازان، علاقه‌مندان سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی و متقاضیان سرمایه می‌باشد. لذا دفتر ملی اطلاع‌رسانی سرمایه‌گذاری کشاورزی بر پایه سه رکن ایده‌پرداز، سرمایه‌گذار و سرمایه‌پذیر شکل گرفته و با ایجاد تعامل مؤثر میان این سه رکن پروژه‌هایی اقتصادی، سودآور و بهره‌ور را در بخش کشاورزی تعریف می‌کند. همچنین در این مسیر از تجربه و دانش فعالان و ذی‌نفعان کشاورزی و مراکز و نهادهای تحقیقاتی و علمی نیز استفاده نموده و اطلاعات و امکانات مورد نیاز آن‌ها را در چارچوب شرح وظایف خود در اختیارشان قرار می‌دهد. به عبارت دیگر این دفتر با برقراری پل ارتباطی میان افراد و نهادهای علاقه‌مند و مرتبط به حوزه کشاورزی و سرمایه‌گذاری، اطلاعات کافی و مناسبی در اختیار آن‌ها قرار داده و به شکل‌گیری پروژه‌های سرمایه‌گذاری و رفع موانع و مشکلات ورود سرمایه به بخش کمک می‌نماید.

اهداف اصلی ایجاد این دفتر به طور خلاصه شامل شناسایی و معرفی ظرفیت‌ها و فرصت‌های سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، تهیه و ارائه اطلاعات در حوزه‌های تخصصی، مالی، قانونی و سایر اطلاعات مورد نیاز فرایند سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، فراهم آوردن بسترهای لازم برای هدایت و ارائه خدمات مشاوره‌ای (مستقیم و غیرمستقیم) به متقاضیان سرمایه‌گذاری، صاحبان ایده، کارآفرینان و فناوران سرمایه‌پذیر در کلیه امور مربوط به بخش کشاورزی، شناسایی و تلاش در جهت رفع موانع، مشکلات و نارسایی‌های سرمایه‌گذاری در مراحل مختلف سرمایه‌گذاری، برقراری تعامل مؤثر بین ایده‌پردازان، سرمایه‌پذیران و سرمایه‌گذاران و در نهایت تسهیل روند تأمین مالی پروژه‌های مصوب مرکز مطالعات پیش‌بینی شده است. جهت نیل به اهداف مذکور سازوکارهایی در نظر گرفته شده است که به طور مستمر با کارشناسان و صاحب‌نظران این حوزه مورد بحث و بررسی قرار گرفته تا به دقیق‌ترین و کاربردی‌ترین شیوه‌های ممکن دست یافته شود. این دفتر ماهیت خصوصی داشته و تا زمانی که به صورت مستقل آغاز به کار کند به عنوان بخشی از مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران فعالیت خواهد کرد. بخش مهمی از اطلاعات، دانش و رویه‌هایی که در خلال بررسی‌ها و مطالعات

در این مدت حاصل می‌شود از طریق سایت مرکز ملی مطالعات در قالب بانک‌های اطلاعاتی در اختیار علاقه‌مندان و فعالان کشاورزی قرار می‌گیرد. همچنین جزئیات بیشتر مربوط به ساختار و مراحل شکل‌گیری ایجاد این دفتر از طریق همین سایت اطلاع‌رسانی خواهد شد.